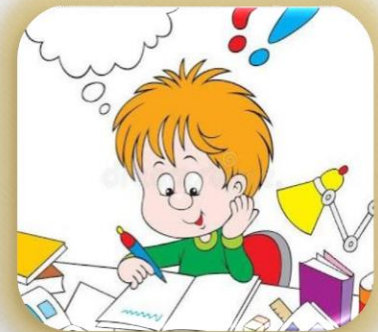


*Педагогічні умови
в організації
логопедичної
роботи по
подоланню дисграфії
в молодших
школярів*



Дисграфія – це частковий розлад процесу письма, пов'язаний з недостатньою сформованістю психічних функцій, що беруть участь у реалізації та контролі письма.



Дисграфія проявляється у вигляді стійких, типових і повторюваних помилок у письмі, які не зникають самостійно, без цілеспрямованого навчання.



Причини виникнення дисграфії

Розлад виникає тоді, коли існує недостатня координація між повідомленнями, надісланими руховими нервами головного мозку.

Ділянка мозку, яка обробляє інформацію й переводить думки в слова, функціонує у дітей неправильно.

Крім органічних і функціональних змін головного мозку, що виникають унаслідок внутрішньоутробного недорозвинення плоду, патології вагітності, інфекційних захворювань та інших важких хвороб, що позначаються на нервовій системі дитини, причиною дисграфії можуть бути й соціально-психологічні чинники. Серед них двомовні сім'ї, неправильна мова оточуючих, раннє навчання письма або ж, навпаки, неувага до розвитку мовлення дитини.

Симптоми дисграфії

Симптоми дисграфії зазвичай проявляються тоді, коли діти починають учитись писати слова. Основними ознаками дисграфії можуть бути такі прояви.

Дитина повністю поглинена процесом письма, не може зрозуміти, що вона написала, й відчуває втому від докладених зусиль.

Вона занадто міцно стискає олівець, і на її пальцях часто залишаються відповідні сліди.

Дитина не розуміє, як їй правильно розміщувати слова й букви в них.

Вона пише букви непропорційного розміру, пише неправильно або перекручує орфографію у словах, незважаючи на те, що ви детально пояснили їй, як писати правильно те чи інше слово.

У процесі написання слів вона плутає та змінює графічно подібні рукописні літери (ш-щ, т-ш, в-д, м-л) або фонетично подібні звуки (б-п, д-т, г-к, ш-ж).

Дитина спотворює буквено-складову структуру слова, а також порушує злитість і роздільність написання слів.

Її почерк нерозбірливий з погано сформованими, погано прописаними й іноді незакінченими буквами й реченнями.

Дитині важко запам'ятати слова.

Вона не розуміє послідовності речень у параграфі або абзаці. Часто забуває потрібні слова, літери, правопис і пунктуацію.

Вона використовує неправильні слова або неправильне написання слів при письмі.

Намагається уникати писати або виконувати будь-які інші письмові завдання.

Виділяють такі види дисграфій:

- **артикуляторно-акустична**, яка пов'язана з порушенням артикуляції, звуковимови;
- **акустична**, яка викликана порушенням фонематичного сприймання;
- **дисграфія на тлі несформованості мовного аналізу і синтезу**;
- **аграматична**, яка виникає через недостатність розвитку лексико-граматичної сторони;
- **оптична**, яка пов'язана з несформованістю оптико-просторових уявлень.



Роботу над подоланням недоліків

письма слід спрямовувати на активізацію функцій різних аналізаторів (мовно-слухового, мовно-рухового, зорового, тактильних відчуттів).

Корекція дисграфії це тривалий процес, для якого необхідно підбирати максимально ефективні і цікаві для дітей методи та прийоми.

Робота повинна проводитись на таких рівнях:

- на рівні звуку та букви;
- на рівні складу;
- на рівні слова;
- на рівні словосполучення;
- на рівні речення;
- на рівні тексту.



Роботу над подоланням недоліків письма слід спрямовувати на активізацію функцій різних аналізаторів (мовно-слухового, мовно-рухового, зорового, тактильних відчуттів тощо).

У результаті різних вправ у корі головного мозку замикаються тимчасові зв'язки, що пов'язані з виділенням подразника, на якому утворюється рефлекс. Таким чином, здійснюється аналітико-синтетична діяльність, яка комплексно впливає на корекцію недоліків писемного мовлення.

Перший (підготовчий) етап корекції дисграфії

Це робота над кожним окремим звуком (буквою), яку дитина замінює чи плутає. Якщо в дітей наявні порушення звукової сторони мовлення, то попередньо слід сформувати правильну звуковимову або корекцію звукових і графічних вад у комплексі.

Послідовність роботи підготовчого періоду може бути такою:

уточнення правильної вимови та звучання звука з опорою на зорове, слухове, тактильне сприймання, кінестетичне відчуття;

виділення звука на фоні складу;

визначення наявності й місця звука в слові:

на початку; у кінці; у середині;

визначення місця звука відносно інших (на якому місці: 1, 2, 3 і т. ін., після якого звука, перед яким чується певний звук у слові);

визначення слова певним звуком у реченні, тексті;

добір предметних малюнків, іграшок, у назві яких є відповідний звук, визначення місця його у слові.

На другому етапі проводять роботу над диференціацією слухової, артикуляційної, дотикової (тактильної) та графічної відмінностей пари звуків (букв).

Основна мета цього періоду — попарне зіставлення звуків (букв) і визначення їх відмінностей в артикуляції і слуховому сприйманні, тактильному відчутті, графічному зображенні тощо. Мовленнєвий і наочний матеріал слід добирати з парами звуків, щоб виробити тісний зв'язок між буквою і звуком. У процесі виконання всіх завдань дитина, проговорюючи звук, має показати відповідну букву, і навпаки, спираючись на графічне зображення букви, чітко повторити відповідний звук.

На підсумковому етапі

заняття діти пригадують, над чим вони працювали, які вправи виконували, з якою метою, які труднощі зустрічали і чому і т. ін.

Удома учні виконують аналогічні завдання самостійно або за допомоги батьків. Під час наступного заняття слід провести взаємоперевірку домашніх завдань. Учні самостійно перевіряють роботу товариша, оцінюють її, висловлюючи свої мотиви, міркування. ні порушення процесу навчання.

*Корекційна робота з дітьми-
дисграфіками буде успішною
лише тоді, коли логопед
проводить її в тісному
контакті з учителями та
батьками.*